

Vi frygte ingen Fiende, ingen Opofrelse

Taler
Peter Motzfeldt

Dato
3 mai 1814

Sted
Eidsvoll

Omstendigheter
Debatt om finanskomiteens innstilling

- 1 Det være ogsaa mig tilladt, at yttre mine Tanker om denne vigtige Gjenstand.

Nationen bør have Oplysning om Finantseres Tilstand, det er en Ret, som tilkommer den; og det blev stedse til Skade, hvor denne Ret blev krænket. Men
5 til samme Tid, som jeg troer, det var denne Forsamling værdigt, som det var dens Pligt, at tilveiebringe denne Oplysning, er jeg langt fra at antage, at denne kunde have nogen Indflydelse paa vort Forsæt, vor Bestemmelse, at grundlægge Nationens Selvstændighed.

- 10 At Landets Finantser ei vare gode, derom var Enhver sørgeligen overtydet, førend vi aflagde den høitidelige Eed, at hævde Norges Selvstændighed. Vi aflagde Eden som frie, som tænkende Mænd; skulde vi da som Drengene lade os kyse [= skremme] fra at holde den? Den Undersøgelse af Finantserne, som Forsamlingen ved en Committee har foranstaltet, har, saavidt jeg skjønner, ikke
15 givet nedslaaende Resultater, ikke givet andre end dem, som man omtrent maatte formode. National-Gjelden bestaaer ene i den circulerende Masse af Banco-Sedler; men denne Gjeld hvilede alt længe, og vilde, under alle Omstændigheder, hvilet paa Landet. Banco-Sedlernes ringe Værd, som gjør deres Garantie nødvendigt, er ikke en Følge af vor Bestemmelse, at ville være et
20 selvstændigt Folk. Garantiet vilde, under alle Omstændigheder, været fornødent, om vi ei atter vilde see en Penge-Reduction, og de med den forbundne Ulykker, imøde. Et ordnet, end mindre et fuldkommen godt Pengevæsen havde vel neppe nogen vordende Stat, og saadant er ei heller vort; men fortvivlet kan det kun synes for dem, der ei føler, der ei veed, hvad et enigt
25 og frit førende Folk kan, naar det vil.

Hvilke Resourcer havde vel Amerikanerne, da de begyndte og bestode den

hæderlige Kamp for Friheden? de maatte udgive Banko-Sedler, og disses Værd
30 blev under Krigens mange Gange ringere, end vel vore nogensinde ville vorde. En
Spansk Daler i Sølv gjaldt 150 Spanske Dalere i Papiir. Priserne paa alle Ting
steg derved til det Uhyre. Et Par Støvler f. Ex. kostede 1000, en Oxe 10.000
Spanske Dalere i Papiir-Penge, o.s.f.; og dog saa man ikke de kjække
Amerikanere lade sig skræmme fra deres Maal, Uafhængighed.

35 De Penge-Summer, som her udfordres i denne Stund, ere vistnok ikke
ubetydelige; men de synes ogsaa meget større, end de virkelig ere.
Riksbanksdalerne garanteres til en Cours af 375 pCt., det er, til 32 Skilling i
gode Penge. 10 Millioner Rbd. er altsaa i Grunden kun 3 1/3 Million i gode
40 Penge. At hver Rbd. er nu, hverken for den, som yder, eller for den, som skal
anvende den, mere end 32 Skilling i fordums Dage, sees let ved at sammenligne
Vare-Priserne; ja Forholdet er virkelig endog meget større. Størrelsen af den
Skat, en Mand yder, kan dog vel ei bedømmes efter Antallet af de Dalere, han
betaler, men efter den Qvantitet Varer, han for disse kan erholde. Beregnes de
45 Skatter, der nu betales, og de, som fremdeles kunne vorde nødvendige, efter
Tønder Korn, da skal det vel befindes, at de i det Sande, det er Korn-Værd, ei
saameget overstige Skatterne i Fredens dage, som en eller anden uoplyst Mand
indbilder sig; og jeg er vis paa, at manges redelig Landmand vil tilstaae mig, at
han i de senere Aar har udredet sine Skatter ligesaa let, som i Fredstiden, skjønt
50 de nu ere ulige meget høiere i nominalt Beløb; thi ikke blot Korn men Alt, hvad
han havde at sælge, var i samme Forhold steget i Priis. Seddel-Massens Forøgelse,
vil man vel sige, vil endnu meget mere forringe Sedlernes Værd. Dette troer jeg
ikke vil saa ganske vorde Tilfældet, naar Forsamlingen vedtager Committeens
Forslag, at garantere Sedlernes Værd.

55 Men sæt endog, at beklagelig Uforstand eller uværdig Egennytte bevirkede dette
Onde, hvo vilde da mest føle det? Ikke de, der har Produkter at afsætte; ikke de,
som kunne bestemme Prisen for deres Arbeider. Nei, føleligst vilde det vorde
for dem, der have faste Lønninger, og iblandt dem er Militairet den talrigste
60 Klasse. Og dog tør jeg sige, at jeg aldrig var vissere paa at udtrykke mine
Committenters Mening, end naar jeg erklærer dem ligesaa villige til med
fædrelandsk Sind at bære ogsaa denne Byrde forat grunde Norges
Selvstændighed, som de ere rede til med mandigt Mod at forsvare den. De frygte
ingen Fiende, ingen Opofrelse; kun Skjændsel og fremmed Aag frygte de.
65 Denne Følelse er vist ikke egen for Landets Krigere alene, den tilhører hver sand
Nordmand; Enhver vil bidrage sit til at naa vort skønne Maal, Norges

Selvstændighed.

70 Thrønderne have den Hæder, at være de Første, som viste, hvad Nordmænd vil
opofre, naar det gjælder gamle Norges Frihed; men neppe skulle de beholde det
Fortrin, at være de Eneste. Da skulde al norsk Aand være uddød, ifald ei Mange
vilde, som de, bringe deres Offer paa Frihedens og Fædrelandets hellige Alter.
Hver sand Nordmand vil Norges Uafhængighed; hver tænkende Nordmand
75 begriber, at den ei kan vindes uden Opofrelse. Hvo er vel den, som kunde
tænke, at vi kunde købe vor Frihed for dyrt? Hvo iblandt os vil ei have Del i den
Bygning, vi ville opføre og som skal staae som en Mindesteen, om hvilken
Efterkommere skulle sige:

80 Ve hver Nordmand, som ei bliver hed,

saa tidt som hans Øie den skuer!

Kilde

85 Storthings Efterretninger 1814-1833, bd. 1. Christiania 1874, s. 100-101.

Emner

1814, Debatt

URI

90 <https://www.virksommeord.no/tale/vi-frygte-ingen-fiende-ingen-opofrelse>

95

100

105